

Postprint version : 1.0

Journal website : <https://www.de-eerstelijns.nl/>

This is a Nivel certified Post Print, more info at nivel.nl

Functioneren van hele eerste lijn zichtbaar maken

Mark Nielen* en Robert Verheij*

* Projectgroep Nivel Zorgregistraties eerste lijn, Nivel

Het NIVEL bouwt een informatievoorziening waarin een geïntegreerd beeld wordt geschetst van hoe de zorg functioneert. Deze informatie komt het onderzoek en de beleidsontwikkeling in de eerste lijn ten goede. Van monodisciplinaire informatievoorziening naar een geïntegreerd eerste-lijns informatienetwerk.

Een sterke, samenhangende eerste lijn is van groot belang

De vraag naar zorg wordt steeds groter en complexer door onder meer de stijging van het aantal chronisch zieken en de toename van multimorbiditeit. Om de gezondheidszorg ook in de toekomst toegankelijk en betaalbaar te houden, is een sterke, samenhangende eerste lijn noodzakelijk. Door een goede samenwerking tussen eerste-lijnszorgverleners (zoals huisartsen, fysiotherapeuten en apothekers), kan zorg beter afgestemd worden op de patiënt.

Zorg zichtbaar maken met routine-matig verzamelde gegevens

Sinds midden jaren 90 heeft het NIVEL, in samenwerking met verschillende beroepsgroepen in de eerste lijn, enkele zorgregistraties opgezet, waaronder voor huisartsen (LINH) en paramedici (LiPZ). Deze zorgregistraties brengen het functioneren van de gezondheidszorg in kaart met behulp van routinematig vastgelegde gegevens door de zorgverleners. Op deze manier verzamelen we met weinig inspanning van de zorgverleners veel gegevens voor wetenschappelijk onderzoek. Deelnemers aan de zorgregistraties ontvangen jaarlijks spiegelinformatie, waaronder managementinformatie, informatie over de kwaliteit van registreren en kwaliteitsindicatoren. Voorbeelden van NIVEL spiegelrapportages zijn te vinden op www.nivel.nl/mijnpraktijk-demo.

De zorg verandert: monodisciplinaire informatievoorziening is niet meer toereikend

Door ontwikkelingen in de zorg zijn monodisciplinaire zorgregistraties niet meer toereikend om een goed totaal-beeld te krijgen van het functioneren van de eerstelijnsgezondheidszorg. Zo zijn fysio- en oefentherapeuten tegenwoordig zonder verwijzing van de huisarts toegankelijk, wordt een aanzienlijk deel van de huisartsgeneeskundige zorg buiten kantooruren geleverd in huisartsenposten en worden patiënten met chronisch aandoeningen in toenemende mate multidisciplinair behandeld in zorggroepen. Dit maakt integratie van de bestaande zorgregistraties en uitbreiding met nieuwe gegevensbronnen noodzakelijk.

NIVEL Zorgregistraties eerste lijn: Wat was er al?

Zorggebruik en gepresenteerde gezondheidsproblemen bij:

- Huisartsen
- Fysiotherapeuten
- Oefentherapeuten
- Diëtisten
- Eerstelijnspsychologen

NIVEL Zorgregistraties eerste lijn: Wat is nieuw?

- Gegevens van huisartsenposten
- Gezondheidscentra en zorggroepen
- Apotheken
- Anonieme koppeling van gegevens uit verschillende zorgregistraties
- Multidisciplinair zorggebruik in beeld
- Volledig beeld van gezondheidsproblemen in de eerste lijn

NIVEL Zorgregistraties eerste lijn: een geïntegreerd eerstelijns informatie-netwerk

NIVEL Zorgregistraties monitort het totale zorggebruik en alle gepresenteerde klachten en aandoeningen in de eerste lijn op basis van representatieve steekproeven van zorgverleners. Het zorggebruik van ongeveer 400.000 mensen wordt daarbij in kaart gebracht. Om dit te realiseren worden de al bestaande zorgregistraties van huisartsen, paramedici en eerstelijns-psychologen vergroot, worden ze uitgebreid met gegevens van apotheken, huisartsenposten, gezondheidscentra en zorggroepen en vervolgens geografisch op elkaar aangesloten. Dit maakt het mogelijk om zorgpatronen van patiënten in kaart te brengen. Daarnaast kan door koppeling met bestaande tweedelijns registraties zichtbaar worden gemaakt hoe het functioneren van de eerstelijnsgezondheidszorg samenhangt met het zorggebruik in de tweede lijn (zie Figuur 1).

[Figuur 1]

Gegevens van NIVEL Zorgregistraties: wat kunnen we hiermee?

Een geïntegreerde informatievoorziening geeft inzicht in de rol van de verschillende eerstelijns zorgverleners, hoe deze zich tot elkaar verhouden en welke gevolgen beleidsmaatregelen hebben voor gezondheid en zorggebruik. Belangrijke thema's binnen NIVEL Zorgregistraties zijn acute zorg in de eerste lijn, zorg en preventie van chronische aandoeningen, eerstelijns geestelijke gezondheidszorg, farmaceutische zorg en paramedische zorg. Zo zal onder meer onderzocht worden hoe vaak patiënten met een bepaalde aandoening bij welke zorgverlener in de eerste lijn komen en of er verschuivingen zijn binnen de eerstelijns voor een bepaald type zorg. Een ander voorbeeld is substitutie van zorg: resulteren veranderingen in de eerstelijns zorg, zoals integraal bekostigde zorg of populatiebekostiging, tot minder gebruik van tweedelijns zorg?

Combineren van gegevens van verschillende zorgverleners: privacy en governance

NIVEL Zorgregistraties besteedt veel zorg aan de bescherming van de privacy van patiënten en deelnemende zorgverleners. Gegevens worden behandeld volgens de Wet bescherming persoonsgegevens. Alle gegevens worden via een zogenaamde 'trusted third party' (ZorgTTP) aan het NIVEL aangeleverd en de resultaten van onderzoek zijn nooit herleidbaar tot individuele personen, zorgverleners of zorginstanties. Om de gegevens te mogen gebruiken is steeds toestemming nodig van een programmacommissie, bestaande uit afgevaardigden van verschillende beroepsgroepen.

Deelnemen aan NIVEL Zorg-registraties eerste lijn?

Het NIVEL zoekt nog zorgverleners die deel willen nemen aan NIVEL Zorgregistraties eerste lijn. Huisartsen, fysiotherapeuten, oefentherapeuten, diëtisten, eerstelijnspsychologen, huis-artsenposten, zorggroepen, gezondheidscentra en apotheken kunnen bij interesse contact opnemen met het NIVEL (email: Zorgregistraties@nivel.nl; telefoonnummer: 030-2729541). Deelnemers aan de zorgregistraties ontvangen jaarlijks van ons feedback informatie, waaronder productiecijfers, informatie over de kwaliteit van registreren en kwaliteit van de zorg. Voorbeelden van de verschillende NIVEL spiegelrapportages zijn te vinden op www.nivel.nl/mijnpraktijk-demo. Paramedici ontvangen daarnaast accreditatiepunten voor het Centraal Kwaliteitsregister. Omdat wij gebruik maken van routinematig vastgelegde gegevens is er geen extra inspanning nodig bij deelname.

Figuren

Figuur NIVEL Zorgregistraties eerste lijn. een multidisciplinaire onderzoeksinfrastructuur.

